

แนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ผลคะแนน O-NET *

บุรพา พรหมเจียม

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ความเป็นมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้ผลประเมิน O-NET เป็นกลไกในการขับเคลื่อน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้น การพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผลคะแนน O-NET จึงต้องมีการขับเคลื่อนคุณภาพผลคะแนน O-NET โดยพิจารณาแนวโน้มและค่าเฉลี่ยของปีที่ผ่านมา รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทำให้คะแนน O-NET สูงขึ้นหรือต่ำลง เพื่อนำมากำหนดเป้าหมาย กรอบการทำงานและวางแผนร่วมกัน ตั้งแต่ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา(ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศูนย์ ERIC) ตลอดจนศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ส่วนกลาง-จังหวัด) และโรงเรียน

แนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ผลคะแนน O-NET

กรอบแนวคิดในการยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- ไม่ดึงครูออกนอกห้องเรียน
- การบูรณาการแผนงาน และงบประมาณทุกระดับ
- การใช้คุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนา
- การพัฒนาบนพื้นฐานของสภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา/กลุ่มเครือข่าย/สพท.

ปัจจัยสนับสนุน

- โรงเรียนยกระดับผลสัมฤทธิ์วิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์
- ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ
- โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร
- โรงเรียนขนาดเล็ก
- ห้องเรียนวิทยาศาสตร์
- โรงเรียนในฝัน/โรงเรียนดีใกล้บ้าน/โรงเรียนดีประจำตำบล
- โรงเรียนวิถีพุทธ
- โรงเรียนมาตรฐานสากล
- โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียน
- ต้นแบบนวัตกรรม Good/Best Practices ของเขตพื้นที่
- โครงการพัฒนาครูทุกระดับ

1. ยุทธศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำร่าง Roadmap การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ผลคะแนน O-NET โดยมีเป้าหมายใช้ผลคะแนน O-NET เป็นแนวทางในการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ใช้กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

แนวการดำเนินการ

1. สพฐ.

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลผลคะแนน O-NET ของนักเรียนเป็นรายเขต/ภาพรวม

1.2 กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-NET แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 รวบรวมและเผยแพร่ฐานข้อมูลโรงเรียนต้นแบบ/Good หรือ Best Practices ที่เป็นตัวแบบในการพัฒนา

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ ข้อมูลวิชาการในการดำเนินงานยกระดับของเขต/กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพฯ

1.5 กำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะ และต่อเนื่อง

2. สพป./สพม.

2.1 รวบรวมข้อมูลผลคะแนน O-NET ของแต่ละโรงเรียนในเขต

2.2 วิเคราะห์และจัดกลุ่มโรงเรียนตามผลคะแนน O-NET

2.3 ใช้ยุทธศาสตร์และเป้าหมายการยกระดับผลคะแนน O-NET ของ สพฐ. เป็นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ และกิจกรรมในการส่งเสริมการทำงานของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพของเขต

2.4 ใฝ่ระวัง นิเทศ ติดตามและช่วยเหลือกลุ่มเครือข่ายฯ ในการยกระดับคะแนน O-NET ของสถานศึกษาแต่ละกลุ่ม

2.5 สรุป และรายงานผลการดำเนินงานต่อ สพฐ.

3. กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพของเขต/จังหวัด

3.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายฯ

3.2 วิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดแนวทาง และดำเนินการในการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน

3.3 ใช้สถานศึกษา/บุคลากร/สื่อ/นวัตกรรมที่ประสบผลสำเร็จ หรือ Best Practices ที่มีอยู่ในพื้นที่มาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในเครือข่าย

3.4 KM แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ

3.5 วัดและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อปรับปรุง/พัฒนาทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

3.6 สรุป และรายงานผลต่อ สพป./สพม./สพฐ.

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การทำงานเชิงระบบแบบบูรณาการโดยใช้ฐานข้อมูลของเขตพื้นที่/ สถานศึกษาในการวางแผนการพัฒนา

แนวการดำเนินการ

1. บูรณาการแผนงาน/โครงการของสำนักต่าง ๆ ใน สพฐ. ทั้งด้านบุคลากร การบริหาร จัดการ และวิชาการ
2. บูรณาการแผนงาน/โครงการจาก สพฐ. ไปสู่ สพม. สพป. และกลุ่มงานต่าง ๆ
3. ปรับปรุงระบบบริหารงบประมาณในรูปวงเงินรวมแบบบูรณาการเพื่อสนับสนุน การดำเนินกิจกรรม ยกกระตือรือร้น ผลคะแนน O-NET
4. จัดทำฐานข้อมูลผลคะแนน O-NET ของนักเรียนแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และ ระดับคุณภาพที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่ สพฐ. สพม. สพป. และสถานศึกษา และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ร่วมกันได้
5. ประสานการทำงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) ในการประเมินผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็น กลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

แนวการดำเนินการ

1. ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายประสิทธิภาพการศึกษาทั้งระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
2. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการปฏิบัติอย่างเป็นระบบโดยคณะทำงาน แบบบูรณาการ
3. ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงาน
4. วิจัยและพัฒนาารูปแบบการนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลการปฏิบัติบนพื้นฐาน ของการมีส่วนร่วม โดยใช้เครือข่าย

2. การกำหนดเป้าหมายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2554

2.1 การกำหนดเป้าหมายการยกระดับผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) จากฐานข้อมูล ผลประเมินย้อนหลัง

เป้าหมายที่ 1

ยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ในภาพรวมระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 ในชั้น ป.6, ม.3 และ ม.6 ให้ได้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ดังนี้

ป. 6 ภาษาไทย ร้อยละ 40	คณิตศาสตร์ ร้อยละ 40
ม. 3 ภาษาไทย ร้อยละ 40	คณิตศาสตร์ ร้อยละ 30
ม. 6 ภาษาไทย ร้อยละ 45	คณิตศาสตร์ ร้อยละ 25

ภาพรวมระดับประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิชา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามปีการศึกษา							
	2549	2550	2551	2552	2553	ปี 51-53	ปี 51-52	เป้าหมาย
ภาษาไทย	43.94	48.13	41.04	35.35	42.89	39.76	38.20	40
คณิตศาสตร์	31.15	34.73	32.64	26.05	24.22	27.64	29.35	30
สังคมศึกษาฯ	41.69	41.82	41.37	39.70	40.85	40.64	40.54	40
วิทยาศาสตร์	39.34	35.24	39.39	29.16	29.29	32.61	34.28	30
ภาษาอังกฤษ	30.85	28.7	34.56	22.54	15.8	24.30	28.55	25
สุขศึกษาฯ	-	-	-	56.70	72.26	64.48	56.70	60

ภาพรวมระดับประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ต่อ)

วิชา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามปีการศึกษา							
	2549	2550	2551	2552	2553	ปี 51-53	ปี 51-52	เป้าหมาย
ศิลปะ	-	-	-	32.95	28.51	30.73	32.95	30
การงานฯ	-	-	-	33.86	47.03	40.45	33.86	40

หมายเหตุ เนื่องจากในปีการศึกษา 2553 ข้อมูลผลการทดสอบ O-NET มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ค่าคะแนนเบี่ยงเบนจากความเป็นจริง จึงไม่นำมาคิดคำนวณเพื่อกำหนด Benchmark

ภาพรวมระดับประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิชา	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามปีการศึกษา							
	2548	2549	2550	2551	2552	2553	ปี 51 -53	เป้าหมาย
ภาษาไทย	48.62	50.33	50.7	46.42	38.51	42.95	42.63	45
คณิตศาสตร์	28.46	29.56	32.49	35.98	28.56	14.79	26.44	25
สังคมศึกษาฯ	42.64	37.94	37.76	34.67	36.00	46.70	39.12	40
วิทยาศาสตร์	34.01	34.88	34.62	33.65	29.06	30.90	31.20	35
ภาษาอังกฤษ	29.81	32.37	30.93	30.64	23.98	18.75	24.46	25
สุขศึกษาฯ	-	-	-	56.75	45.37	63.1	55.07	55
ศิลปะ	-	-	-	43.22	37.75	32.8	37.92	35
การงานฯ	-	-	-	40.01	32.98	44.14	39.04	40

ตัวอย่างการตั้งค่าเป้าหมาย

กรณีที่ 1 มีทิศทางของพัฒนาการที่ชัดเจนดังนี้

1.1 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ทิศทางบวก)

วิธีการ คือ นำฐานปีล่าสุด + ผลต่างของปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา

ตัวอย่างการตั้งค่าเป้าหมายของโรงเรียน.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิชา	ปี 2552	ปี 2553	ผลต่าง	รวม	เป้าหมาย
ภาษาไทย	40.31	47.26	6.95	54.21	54
สังคมศึกษาฯ	39.30	45.52	6.22	51.74	50

1.2 ลดลงอย่างต่อเนื่อง (ทิศทางลบ) หรือมีทิศทางของพัฒนาการไม่ชัดเจน

วิธีการที่ควรใช้คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของปีที่ผ่านมา

ตัวอย่างการตั้งค่าเป้าหมายของโรงเรียน.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิชา/ม.3	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ค่าเฉลี่ย	เป้าหมาย
ภาษาไทย	50.27	42.67	36.74	43.23	43
ภาษาอังกฤษ	22.70	25.81	21.38	23.30	23

2.2 การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน เขียน คิดคำนวณและแก้ปัญหา (NT) จากฐานข้อมูลผลการประเมินย้อนหลัง

เป้าหมายที่ 2

ยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน เขียน คิดคำนวณ และแก้ปัญหา ในระดับประเทศ ปีการศึกษา 2555 ในชั้น ป.3 และ ป.6 ให้จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาลดลง ดังนี้

ป.3 นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณได้ลดลงเหลือ ร้อยละ 5 10 และ 15

ป.6 นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านคล่อง เขียนคล่อง และคิดวิเคราะห์ได้ลดลง เหลือร้อยละ 5 30 และ 25

เป้าหมายที่ 3

ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ในโครงการประเมินผลระดับนานาชาติ พ.ศ. 2555 (PISA 2012) ให้มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นและลดปริมาณนักเรียนที่มีสมรรถนะต่ำกว่าระดับสมรรถนะพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน

1. ผลการประเมินนักเรียนนานาชาติ (PISA 2000-2012)

ความสามารถ	ประเภทโรงเรียน	ปีที่ประเมิน (ค.ศ.)				เป้าหมาย ปี 2012
		2000	2003	2006	2009	
การอ่าน	ขยายโอกาส	410	383	353	381	400
	กรมสามัญ(เดิม)	440	428	431	436	440
	เฉลี่ยประเทศ	431	420	417	421	425
คณิตศาสตร์	ขยายโอกาส	421	395	381	391	400
	กรมสามัญ(เดิม)	440	420	426	432	440
	เฉลี่ยประเทศ	432	417	417	419	425
วิทยาศาสตร์	ขยายโอกาส	409	390	375	395	400
	กรมสามัญ(เดิม)	449	437	431	441	450
	เฉลี่ยประเทศ	436	429	421	425	430

2. สัดส่วนร้อยละนักเรียนจำแนกตามระดับสมรรถนะของนักเรียนทางด้านการอ่าน ระดับ 1 ถึง ระดับ 5 ตั้งแต่ PISA 2000 - PISA 2009

รอบการประเมิน	ระดับสมรรถนะทางการอ่าน					
	ต่ำกว่าระดับ 1 (334.75-334.75)	ระดับ 1 (334.75-407.47)	ระดับ 2 (407.47-480.18)	ระดับ 3 (480.18-552.89)	ระดับ 4 (552.89-625.61)	ระดับ 5 (625.61-707.83)
PISA 2000	10.4	26.6	36.8	20.8	4.8	0.5
PISA 2003	13.5	30.5	34.3	17.0	4.1	0.5
PISA 2006	15.6	29.0	33.4	17.4	4.2	0.3
PISA 2009	11.1	31.7	36.8	16.7	3.3	0.3

3. การใช้ผลคะแนน O-NET เป็นเกณฑ์การจบช่วงชั้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 เพื่อใช้เป็นข้อมูลเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ และนำไปใช้วางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งจากผลการประเมินที่ผ่านมาคะแนน O-NET ระดับชั้น ป. 6 ม. 3 และ ม. 6 เกือบทุกกลุ่มสาระมีแนวโน้มลดลง

เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนเกิดความตระหนักในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) และทุกหน่วยงานมีข้อมูลผลคะแนน O-NET ที่เกิดจากความตั้งใจจริงของผู้เรียนที่เข้ารับการประเมินที่สะท้อนภาพผลสัมฤทธิ์ที่เป็นจริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ จึงเสนอแนวทางการนำผลคะแนน O-NET ไปใช้เป็นเกณฑ์การจบช่วงชั้นใน 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การกำหนดสัดส่วนระหว่างผลการสอบ O-NET กับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (GPAX) เท่ากับ 10:90 หรือ 20:80 โดยใช้สูตร

$$\text{คะแนน O-NET ที่แปลงเป็นเกรด} \times \text{สัดส่วน} + \text{ผลการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร (GPAX)} \times \text{สัดส่วน}$$

รูปแบบที่ 2 ใช้ข้อสอบ O-NET เป็นข้อสอบปลายภาค

$$\text{คะแนนระหว่างเรียนรายวิชาพื้นฐาน} + \text{คะแนนการสอบ O-NET}$$

.....

* สรุปและเรียบเรียงจากการร่วมประชุมเสวนาแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้ผลคะแนน O-NET ณ โรงแรมตริ่ง กรุงเทพมหานคร วันที่ 19 กรกฎาคม 2554